

TA'LIM JARAYONIDA TABAQALASHGAN YONDASHUV VA UNING O'QUVCHI FAOLLIGINI RIVOJLANTIRISHDAGI O'RNI

Boltaboyev Mirvohid Mirzabdullayevich

Namangan davlat universiteti tadqiqotchisi

MAQOLA HAQIDA

Qabul qilindi: 9-fevral 2026-yil

Tasdiqlandi: 11-fevral 2026-yil

Jurnal soni: 17-B

Maqola raqami: 8

DOI: <https://doi.org/10.54613/ku.v17i.1437>

KALIT SO'ZLAR/ КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА/ KEYWORDS

Tabaqalashgan yondashuv, o'quvchi faolligi, individualizatsiya, pedagogik strategiya, ta'lim samaradorligi, innovatsion metodologiya.

ANNOTATSIYA

Ushbu maqola ta'lim jarayonida tabaqalashgan yondashuvning nazariy va amaliy jihatlarini chuqur tahlil qiladi hamda uning o'quvchilar faoliyatini rivojlantirishdagi o'rni va samaradorligini o'rganadi. Maqolada tabaqalashgan yondashuv konsepsiyasi pedagogik nazariyalari, ta'lim metodologiyalari va zamonaviy ta'lim psixologiyasi nuqtai nazaridan ko'rib chiqiladi. Tahlil jarayonida o'quvchilarning individual qobiliyatlari, bilish darajalari va o'rganish ehtiyojlari asosida darslarni stratifikatsiyalashning pedagogik ahamiyati aniqlanadi. Shu bilan birga, maqolada tabaqalashgan yondashuvning o'quvchi faolligini oshirish, motivatsiyani mustahkamlash va bilimlarni chuqurroq o'zlashtirishdagi roli ilmiy jihatdan asoslanadi. Tadqiqot natijalari o'quv jarayonini optimallashtirish va innovatsion pedagogik metodlarni joriy etish imkoniyatlarini ochib beradi. Shuningdek, maqolada tabaqalashgan yondashuvni ICAP modeli hamda differentsiatsiyalashgan ta'lim konsepsiyasi bilan integratsiyalash imkoniyatlari yoritilib, o'quvchilarning kognitiv, emotsional va xulqiy faolligini kompleks rivojlantirish mexanizmlari asoslab beriladi. Tadqiqot doirasida stratifikatsiyalangan dars tuzilmasi, diagnostik baholash va reflektiv monitoring vositalarining o'quv natijalariga ta'siri tahlil qilinadi. Olingan ilmiy xulosalar tabaqalashgan yondashuvni amaliy pedagogik jarayonga samarali joriy etish bo'yicha metodik tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi hamda ta'lim sifatini oshirishning nazariy-metodologik asoslarini boyitadi.

Kirish. Ta'lim jarayoni insoniyat taraqqiyotining markaziy mexanizmlaridan biri sifatida, uning samaradorligi va sifatini oshirishda pedagogik strategiyalarni tizimli tarzda qo'llashni taqozo etadi. Shu nuqtai nazardan, tabaqalashgan yondashuv konsepsiyasi zamonaviy ta'lim nazariyasi va amaliyotida alohida ahamiyat kasb etadi. Tabaqalashgan yondashuv, odatda, o'quvchilarni bilim, qobiliyat va o'rganish darajalariga qarab stratifikatsiyalash va moslashtirilgan pedagogik ta'sirlarni yaratish usuli sifatida tushuniladi¹. Bu yondashuvning nazariy ildizlari XIX va XX asr pedagogik tafakkurida, xususan, Vygotskiyning "yaqin rivojlanish zonasi" kontsepsiyasi va Brunerining ierarxik o'rganish modelida namoyon bo'ladi. Vygotskiy nuqtai nazaridan, har bir o'quvchi o'z individual rivojlanish potentsialiga ega bo'lib, pedagogning vazifasi shu potentsialni maksimal darajada faollashtirishdan iboratdir². Bruner esa o'rganish jarayonini strukturalash va mavzuni murakkablik darajasiga qarab tabaqalash orqali chuqurlashtirishning samaradorligini ta'kidlaydi. Tabaqalashgan yondashuvning pedagogik samaradorligi, avvalo, o'quvchilarni faol ishtirokchiga aylantirishda namoyon bo'ladi. O'quvchi faolligi, o'z navbatida, motivatsiya, ijtimoiy interaktsiya va bilimlarni chuqur o'zlashtirish bilan bevosita bog'liqdir³. Psixologik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, stratifikatsiyalangan ta'lim jarayonida o'quvchilar o'z qobiliyatlariga mos vazifalar orqali muvaffaqiyat hissini his qiladi, bu esa ularning tashabbuskorligi va ijodkorligini oshiradi. Shu bilan birga, tabaqalashgan yondashuv individual o'quv yo'nalishlarini yaratish imkonini berib, har bir talabning bilim olish ritmi va qiziqishlariga mos pedagogik strategiyalarni ishlab chiqish imkoniyatini beradi. Zamonaviy ta'lim psixologiyasi tabaqalashgan yondashuvni faqat stratifikatsiya vositasi sifatida emas, balki interaktiv va kolaborativ pedagogik muhit yaratishning instrumenti sifatida ham ko'radi. Masalan, o'quvchilarning ijtimoiy muloqotga asoslangan ishlash faoliyatlarini tashkil etishda guruh ichida daraja va bilim darajasiga mos vazifalarni taqsimlash, ularning hamkorlik va raqobat asosidagi o'rganish jarayonini rag'batlantiradi. Shu tarzda, tabaqalashgan yondashuv faqat individual bilimni oshirish bilan cheklanmay, balki o'quvchilar o'rtasida ijtimoiy o'zaro bog'liqlikni mustahkamlash, hamda kritik va analitik fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi⁴. Ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, tabaqalashgan yondashuvning samaradorligi asosan o'quvchi faolligini, motivatsion va kognitiv komponentlarni uyg'unlashtirishda namoyon bo'ladi. Xalqaro tajriba, xususan, Finlyandiya va Singapur ta'lim tizimlarida, o'quvchilarning individual imkoniyatlariga moslashtirilgan

stratifikatsiyalashgan darslar orqali ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarni mustaqil fikrlashga o'rgatish samarasi aniq ko'rinadi. Shu nuqtai nazardan, tabaqalashgan yondashuvning pedagogik integratsiyasi nafaqat o'quvchi faolligini oshirishga, balki zamonaviy ta'limning innovatsion paradigmalariga muvofiq ravishda butun o'quv jarayonini optimallashtirishga imkon beradi. Bundan tashqari, tabaqalashgan yondashuvni qo'llash jarayonida pedagoglar uchun metodologik yondashuvlar ham muhim ahamiyatga ega. Ushbu yondashuvlar asosan diagnostik, interaktiv va diferensial metodlarni o'z ichiga oladi. Diagnostik metodlar o'quvchilarning bilim darajasini va individual xususiyatlarini aniqlashga xizmat qilsa, interaktiv metodlar o'quvchilarning faol ishtirokini rag'batlantiradi, diferensial metodlar esa o'quv jarayonini tabaqalashgan strategiyalarga moslashtirish imkonini beradi[5]. Shu tarzda, tabaqalashgan yondashuv nazariy va metodologik jihatdan kompleks bo'lib, zamonaviy pedagogik amaliyotning fundamental asosini tashkil etadi. Shuningdek, tabaqalashgan yondashuvning samaradorligi o'quv jarayonidagi baholash tizimi bilan ham chambarchas bog'liqdir. Baholash tizimi individual rivojlanish, o'z-o'zini baholash va tengdoshlarga baho berish elementlarini o'z ichiga olgan holda, o'quvchilarning faolligi va bilimlarni chuqur o'zlashtirishini yanada rag'batlantiradi. Bu esa o'z navbatida, o'quv jarayonining barcha ishtirokchilari uchun shaffof va adolatli pedagogik muhit yaratishga xizmat qiladi. Zamonaviy ta'lim tizimi global raqobat, tezkor texnologik o'zgarishlar va ijtimoiy taraqqiyot sharoitida sezilarli darajada murakkablashgan bo'lib, o'quvchilarning faolligi va bilimlarni chuqur o'zlashtirish masalasi pedagogik tadqiqotlarning eng dolzarb yo'nalishiga aylangan. Ta'lim jarayonida tabaqalashgan yondashuvni joriy etishning dolzarligi bir necha asosiy jihatlar bilan izohlanadi. Birinchidan, o'quvchilarning individual bilim darajasi, qobiliyatlari va o'rganish ehtiyojlari har bir sinfda keskin farq qiladi; bu esa pedagogik jarayonni samarali tashkil etish va har bir talabning o'qish motivatsiyasini rag'batlantirish zaruratini yuzaga chiqaradi. Tabaqalashgan yondashuv bu farqlarni hisobga olgan holda darslarni stratifikatsiyalash, individual va guruh darajasidagi o'rganish strategiyalarini moslashtirish imkonini beradi, natijada o'quvchilar o'z qobiliyatlariga mos vazifalarni bajarish orqali muvaffaqiyat hissini oshiradi va faollikni rag'batlantiradi. Ikkinchidan, raqamli texnologiyalar va axborot-kommunikatsiya muhitining kengayishi o'quv jarayonining innovatsion shakllarini talab qilmoqda. Onlayn platformalar, interaktiv resurslar va sun'iy intellekt vositalari yordamida stratifikatsiyalashgan ta'limni amalga oshirish, o'quvchilarning

¹ Turg'unov S. T. et al. Pedagogik jarayonlarni tashkil etish va boshqarish, sifat va samaradorligini oshirish texnologiyalari //O'zbekiston Respublikasi O'zPFTI" nashriyoti. – 2014.

² Mirhayitova S. I. Pedagogik texnologiya //Muqimiy nomidagi Qo'qon Davlat Pedagogika Instituti, pedagogik texnologiya bo'yicha o'quv qo'llanma. Toshkent-2020. – 2020.

³ Avliyakov N. X., Musayeva N. N. Pedagogik texnologiya //Oliy o'quv yurtlari uchun darslik. – 2012.

⁴ Hasanboyev J. et al. „Pedagogika (pedagogika nazariyasi va tarixi) //O'zR Oliy va o'rta ta'lim vazirligi Toshkent Nashir. – 2011.

individual ritm va qiziqishlariga moslashgan darslarni tashkil etish imkonini beradi. Shu bilan birga, ICAP modeli va differentsiatsiyalashgan ta'lim (DI) yondashuvlari kabi xalqaro ilmiy tadqiqotlar o'quvchilarning kognitiv va motivatsion faolligini oshirish bo'yicha metodologik asoslarni taqdim etadi, bu esa pedagogik amaliyotni zamonaviy talablar bilan uzviy bog'laydi. Uchinchi, xalqaro tajriba ko'rsatadiki, stratifikatsiyalangan ta'lim o'quvchilarning mustaqil fikrlash, tanqidiy tahlil va muammolarni yechish ko'nikmalarini rivojlantirishda yuqori samaradorlikka ega. Shu nuqtai nazardan, tabaqalashgan yondashuvni tadqiq etish va uni o'quv jarayoniga joriy etish mamlakatimiz ta'lim tizimining sifatini oshirish, yoshlar bilimini chuqurlashtirish va ijtimoiy faolligini rivojlantirishda dolzarb vazifani bajaradi. Shuningdek, zamonaviy pedagogik paradigma individualizatsiya va innovatsion metodlarni talab qilmoqda, bu esa tabaqalashgan yondashuvning o'zini va ahamiyatini yanada oshiradi. Pedagogik samaradorlikni oshirish, o'quvchilarning faolligini rag'batlantirish va dars jarayonini optimallashtirish orqali mamlakatimiz ta'lim tizimining global raqobatbardoshligini mustahkamlash imkoniyati mavjud. Shu sababli, ushbu mavzu nafaqat nazariy jihatdan, balki amaliy pedagogik kontekstda ham juda dolzarb hisoblanadi.

Adabiyotlar tahlili. Ta'lim jarayonida tabaqalashgan yondashuv va o'quvchi faolligini oshirish masalasi bo'yicha xalqaro ilmiy tadqiqotlar chuqur nazariy asos va empirik dalillarga tayanadi. Xususan, Pedagogik ilm-fan doirasida aktiv o'rganish va o'quvchi faol ishtirokini tahlil qilgan Micheline T. H. Chi va Ruth Wylie tomonidan ishlab chiqilgan ICAP (Interactive, Constructive, Active, Passive) modeli o'quvchilarning kognitiv faolligi va o'rganish natijalari orasidagi murakkab bog'liqlikni ochib beradi; bu yondashuvda o'quvchilarning interaktiv va konstruktiv faolligi ularning bilim o'zlashtirish darajasini sezilarli darajada oshiradi, chunki har bir faol ishtirok modeli o'rganish jarayonida chuqur kognitiv ishlashni qo'llab-quvvatlaydi⁵. ICAP modeli o'quvchilarning tashqi xulq-harakatlarini (masalan, savol berish, mustaqil izlanish, munozaralarda qatnashish) ularning ichki fikrlash jarayoniga yondashuvchi indikator sifatida ko'radi va shu orqali dars jarayonida aktiv pedagogik uslublarni chuqurroq nazariy asoslash imkonini beradi. Bu kontsepsiya o'quvchi faolligini faqat tashqi ko'rinishdan emas, balki ichki kognitiv jarayonlar orqali ham aniqlash kerakligini ilgari suradi, shuningdek, stratifikatsiyalangan ta'limda har bir o'quvchining faol ishtirok darajasini oshirish uchun mo'ljallangan pedagogik dizaynlarni ishlab chiqishga yordam beradi⁶. Shuningdek, differentiated instruction (DI) yondashuvi bo'yicha amalga oshirilgan empirik tadqiqotlar uni o'quv jarayonini individual ehtiyojlarga moslashtirish orqali o'quvchi faolligini, motivatsiyasini va bilim natijalarini yaxshilashga xizmat qilishi bilan izohlaydi. Meta-tahliliy sharhlar DI amaliyotining an'anaviy ta'lim usullariga nisbatan o'quvchi faolligini va ta'lim samaradorligini ijobiy ta'sir qilishi, shuningdek, individual farqlarni e'tiborga olish orqali o'rganish tajribasi samaradorligini oshirishi haqida ilmiy asoslangan dalillar beradi. Bu yondashuvda o'quvchilarning aqliy, ijtimoiy va hissiy sezgirliklari o'qitish jarayoniga integratsiyalashgan bo'lib, o'quvchi harakatlarini faollashtirish uchun moslashtirilgan vazifalar, baholash vositalari va pedagogik reaksiyalar tizimi shakllantiriladi⁷. Shu tarzda, DI usullari o'quvchining o'zlashtirish qobiliyatini mustahkamlash bilan birga uning ta'limga bo'lgan ichki motivatsiyasini ham qo'llab-quvvatlaydi, bu esa o'quv jarayonida faollikning uchta asosiy komponenti kognitiv, emosional va xulqiy faollikning uyg'un rivojlanishiga xizmat qiladi. Yuqoridagi ikki yondashuv ICAP modeli va differentsiatsiyalashgan ta'lim kontsepsiyasi o'quvchi faolligi kontsepsiyasini chuqurroq tushunishda o'zaro uzviy bog'liqdir: bir tomondan, ICAP o'quv jarayonida faollikning kognitiv asoslarini nazariy jihatdan ifodalaydi, boshqa tomondan esa DI amaliyot orqali shu nazariyani real ta'lim muhitida amalga oshirishni ta'minlaydi. Bu ikki ilmiy traditsiya o'quvchi faolligini oshirish bo'yicha pedagogik strategiyalarni shakllantirishda bir-birini to'ldiradi va stratifikatsiyalangan yondashuvning samaradorligini yanada mustahkamlaydi.

Metodologiya. Ushbu maqolada ta'lim jarayonida tabaqalashgan yondashuvni tadqiq etishda integratsiyalangan metodologik yondashuv qo'llanildi, bunda diagnostik metod yordamida o'quvchilarning bilim darajasi, qobiliyati va individual o'rganish ehtiyojlari aniqlanib, interaktiv va konstruktiv o'rganish strategiyalari orqali ularning faolligi va motivatsiyasi monitoring qilindi, shuningdek, differensial metod yordamida stratifikatsiyalangan darslar tuzilishi va o'quv jarayonini individualizatsiyalash orqali o'quv natijalari va bilimlarni chuqur

o'zlashtirish darajasi baholandi, bu esa ICAP modeli va differentsiatsiyalashgan ta'lim kontsepsiyasi asosida empirik tahlilga asoslangan ilmiy yondashuvni yaratdi.

Natijalar. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, ta'lim jarayonida tabaqalashgan yondashuvni qo'llash o'quvchilarning faolligini sezilarli darajada oshiradi, chunki diagnostik baholash orqali aniqlangan individual bilim va qobiliyat darajalari asosida interaktiv, konstruktiv va differensial strategiyalarni tatbiq etish ICAP modeli va differentsiatsiyalashgan ta'lim kontsepsiyasiga muvofiq o'quv jarayonida motivatsiya, kognitiv ishtirok va o'z-o'zini baholash ko'nikmalarini rag'batlantirib, o'quvchilarning bilimlarni chuqurroq o'zlashtirishini va darslarda faol ishtirok etishini kafolatlaydi hamda pedagogik samaradorlikni sezilarli darajada oshiradi.

Tadqiqot jarayonida tabaqalashgan yondashuv asosida tashkil etilgan darslarning samaradorligi nafaqat o'quvchilarning umumiy faolligida, balki ularning o'quv jarayonidagi individual ishtirok ko'rsatkichlarida ham ijobiy dinamika namoyon etdi. Xususan, differensial vazifalar va darajalangan topshiriqlar qo'llanilgan sinflarda o'quvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalari sezilarli darajada rivojlangani kuzatildi. O'quvchilar murakkablik darajasi bosqichma-bosqich oshirilgan topshiriqlarni bajarish jarayonida o'z-o'zini nazorat qilish, refleksiya va muammoni mustaqil hal etish kompetensiyalarini shakllantira boshladi.

Shuningdek, stratifikatsiyalangan guruh ishlari tashkil etilgan darslarda ijtimoiy-kognitiv faollikning oshishi aniqlandi. Turli tayyorgarlik darajasiga ega o'quvchilarni maqsadli tarzda kichik guruhlarga birlashtirish natijasida hamkorlikda o'rganish muhiti shakllandi, bu esa bilim almashinuvi va o'zaro tushuntirish jarayonlarini faollashtirdi. Natijada interaktiv va konstruktiv faoliyat ulushi ortib, ICAP modeliga muvofiq ravishda chuqurroq o'zlashtirish ko'rsatkichlari qayd etildi.

Monitoring natijalari shuni ko'rsatdiki, tabaqalashgan yondashuv asosida olib borilgan darslarda o'quvchilarning darsga nisbatan ichki motivatsiyasi kuchaydi. O'quvchilar o'z qobiliyatlariga mos topshiriqlarni bajarish orqali muvaffaqiyat hissini boshdan kechirdi, bu esa ularning o'quv jarayoniga ijobiy munosabatini mustahkamladi. Ayniqsa, ilgari passiv ishtirok etgan o'quvchilarda faol savol berish, fikr bildirish va muhokamalarda qatnashish ko'rsatkichlari oshgani kuzatildi.

Bundan tashqari, baholash tizimiga o'z-o'zini baholash va tengdoshlarga baho berish elementlarining integratsiyalashuvi o'quvchilarning mas'uliyat hissini kuchaytirdi. Reflektiv baholash mexanizmlarining joriy etilishi ularning o'z bilim darajasini real baholash, xatolar ustida ishlash va shaxsiy rivojlanish trayektoriyasini belgilashiga yordam berdi. Bu esa differentsiatsiyalashgan ta'lim kontsepsiyasining amaliy samaradorligini tasdiqlaydi.

Shuningdek, raqamli ta'lim vositalari bilan uyg'unlashtirilgan tabaqalashgan yondashuv dars samaradorligini yanada oshirdi. Onlayn platformalarda adaptiv topshiriqlardan foydalanish o'quvchilarning individual o'rganish sur'atiga moslashish imkonini berdi hamda tezkor teskari aloqa orqali bilimlarni mustahkamlash jarayonini jadallashtirdi. Natijada, o'quvchilarning akademik natijalari va mavzuni tushunish darajasida barqaror o'sish tendensiyasi kuzatildi.

Muhokama. Ta'lim jarayonida tabaqalashgan yondashuv va o'quvchi faolligini oshirish masalasida ilmiy adabiyotlarda turlicha yondashuvlar mavjud bo'lib, Micheline T. H. Chi va Ruth Wylie hamda Carol Ann Tomlinson o'rtasida muhim pedagogik polemika shakllangan. Chi va Wylie ICAP modeli doirasida o'quvchilarning interaktiv va konstruktiv faolligi bilim o'zlashtirishning eng samarali vositasi ekanini ta'kidlaydi; ularning fikricha, stratifikatsiyalashgan darslarda o'quvchilarni faollikka jalb qilish nafaqat tashqi xatti-harakatlar, balki ichki kognitiv ishlashni ham rag'batlantiradi, bu esa dars jarayonini chuqur o'zlashtirish va muammolarni mustaqil tahlil qilish qobiliyatini oshiradi⁸. Shu nuqtai nazardan, ICAP modeli pedagoglarga o'quvchi faoliyatini tahlil qilish va darslarni individual qobiliyat va bilim darajasiga moslashtirishda nazariy va amaliy vosita sifatida xizmat qiladi. Boshqa tomondan, Carol Ann Tomlinson differentsiatsiyalashgan ta'lim (Differentiated Instruction, DI) yondashuvi orqali stratifikatsiyalangan ta'limning amaliy qirralarini ilgari suradi va ICAP modeli bilan ba'zi jihatlarda qarama-qarshi nuqtai nazarni ilgari suradi. Tomlinsonning fikricha, o'quv jarayonida faollik faqat interaktiv va konstruktiv vazifalarga asoslanib emas, balki o'quvchining individual qiziqishlari, o'rganish ritmi va ijtimoiy

⁵ Elibaeva L. S. BOSHLANG 'ICH SINFLARDA BO 'SH O 'ZLASHTIRUVCHI O 'QUVCHILAR FAOLIGINI OSHIRISHNING PSIXOLOGIK, PEDAGOGIK XUSUSIYATLARI // Inter education & global study. – 2025. – №. 3. – C. 127-135.

⁶ Axmedjanov M. M., Tojiyev M., Tosheva G. D. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat // Toshkent-2018.

⁷ Avliyakov N. H. et al. Ta'lim texnologiyalari // Fan va texnologiya. – Toshkent. – 2018. – T. 341.

⁸ Elibaeva L. S. BOSHLANG 'ICH SINFLARDA BO 'SH O 'ZLASHTIRUVCHI O 'QUVCHILAR FAOLIGINI OSHIRISHNING PSIXOLOGIK, PEDAGOGIK XUSUSIYATLARI // Inter education & global study. – 2025. – №. 3. – C. 127-135.

kontekstga moslashtirilgan vazifalar orqali rag'batlantirilishi kerak⁹. Shu bilan u, stratifikatsiyalashgan yondashuvni qo'llash jarayonida pedagogik moslashuv va shaxsiylashtirish muhimligini ta'kidlaydi, chunki o'quvchining ichki motivatsiyasi va o'zlashtirish qobiliyatini hisobga olmasdan faqat tashqi faoliyatni rag'batlantirish samarali natija bermasligini qayd etadi. Ushbu ikki yondashuvning polemikasi o'quvchi faolligini oshirishda nazariy va amaliy integratsiyani talab qiladi. ICAP modeli o'quvchilarning kognitiv faoliyatini strukturalash va baholashga e'tibor qaratadi, DI esa pedagogik moslashuv va individualizatsiyaga urg'u beradi; shu nuqtai nazardan, stratifikatsiyalangan yondashuv amaliyotida bu ikki yondashuvni uyg'unlashtirish o'quvchi faolligini maksimal darajada oshirish imkonini beradi¹⁰. Bu ilmiy bahs shuni ko'rsatadiki, o'quv jarayonida faollikni rag'batlantirish nafaqat tashqi interaktiv faoliyat bilan, balki ichki motivatsiya, individual ehtiyojlar va diferensial yondashuv bilan uzviy bog'liq bo'lishi lozim, natijada pedagogik samaradorlik va o'quv natijalari sezilarli darajada oshadi.

Xulosa: Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, ta'lim jarayonida tabaqalashgan yondashuvni qo'llash o'quvchi faolligini oshirish, bilimlarni chuqur o'zlashtirish va pedagogik samaradorlikni maksimal darajada ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Nazariy va

empirik tahlillar, xususan, ICAP modeli va differentsiatsiyalashgan ta'lim konsepsiyasiga asoslangan metodologik yondashuvlar, o'quv jarayonida individual qobiliyatlar, motivatsiya va kognitiv faoliyatni uyg'unlashtirish orqali darslarning stratifikatsiyalangan tuzilishini samarali tashkil etish imkoniyatini beradi. Shuningdek, tabaqalashgan yondashuv pedagogik innovatsiyalarni joriy etishda, o'quvchilarning ichki motivatsiyasi, tashabbuskorligi va analitik fikrlash ko'nikmalarini mustahkamlashda muhim vosita sifatida namoyon bo'ladi. Xulosa qilib aytganda, tabaqalashgan yondashuv faqat individual o'quv jarayonini optimallashtirish bilan cheklanmay, balki butun ta'lim tizimining sifatini oshirish, o'quvchilarning faol ishtirokini rag'batlantirish va zamonaviy pedagogik paradigmalarni joriy etish imkoniyatlarini kengaytiradi. Shu bilan birga, ICAP va DI kabi ilmiy asoslangan yondashuvlarni uyg'unlashtirish, pedagogik strategiyalarni ishlab chiqishda kompleks yondashuvni ta'minlaydi, natijada o'quvchi faolligini rivojlantirish va bilimlarni samarali o'zlashtirishga erishish mumkin bo'ladi. Tadqiqotning amaliy ahamiyati shundaki, stratifikatsiyalangan ta'limni amalga oshirish orqali pedagoglar individual va guruh darajasidagi o'quv ehtiyojlarini aniqlab, o'quv jarayonini maksimal samarali va motivatsion tarzda tashkil etish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Turg'unov S. T. et al. Pedagogik jarayonlarni tashkil etish va boshqarish, sifat va samaradorligini oshirish texnologiyalari //O'zbekiston Respublikasi O'zPFITi» nashriyoti. – 2014.
2. Mirhayitova S. I. Pedagogik texnologiya //Muqimiy nomidagi Qoqon Davlat Pedagogika Instituti, pedagogik texnologiya bo'yicha o'quv qo'llanma. Toshkent-2020. – 2020.
3. Avliyakov N. X., Musayeva N. N. Pedagogik texnologiya //Oliy o'quv yurtlari uchun darslik. – 2012.
4. Hasanboyev J. et al. „Pedagogika (pedagogika nazariyasi va tarixi) //O'zR Oliy va o'rta ta'lim vazirligi Toshkent Nashir. – 2011.
5. Akbarova H. O 'QUVCHILARNING MUSTAQIL FIKRLASH QOBILIYATLARINI SHAKLLANTIRISH METODIKASI //QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI. – 2024. – T. 13. – C. 233-236.

6. Axmedjanov M. M., Tojiyev M., Tosheva G. D. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat //Toshkent-2018.
7. Avliyakov N. H. et al. Ta'lim texnologiyalari //Fan va texnologiya.–Toshkent. – 2018. – T. 341.
8. Elibaeva L. S. BOSHLAG 'ICH SINFLARDA BO 'SH O 'ZLASHTIRUVCHI O 'QUVCHILAR FAOLLIGINI OSHIRISHNING PSIXOLOGIK, PEDAGOGIK XUSUSIYATLARI //Inter education & global study. – 2025. – №. 3. – C. 127-135.
9. Mavlonova R. A., Normurodova B., Rahmonqulova N. Tarbiyaviy ishlar metodikasi //T.: Tib-kitob. – 2010. – T. 9. – C. 12.
10. Tojiyev M., Ziyomuhhammadov B. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat //T.: Tafakkur Bo 'stoni. – 2012.

⁹ Mavlonova R. A., Normurodova B., Rahmonqulova N. Tarbiyaviy ishlar metodikasi //T.: Tib-kitob. – 2010. – T. 9. – C. 12.

¹⁰ Tojiyev M., Ziyomuhhammadov B. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat //T.: Tafakkur Bo 'stoni. – 2012.